

**«BOMBA» ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ: ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ
ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ ΣΕ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΦΑΡΜΑΚΕΙΩΝ ΛΟΓΩ ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΩΝ
(ΠΑΡΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΟΥ Π.Δ. – ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ: ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ
ΑΣΥΜΜΕΤΡΕΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΑΝΑΤΡΟΠΕΣ)**

Το Υπουργείο Υγείας, σε απάντηση ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στις αρμόδιες υπηρεσίες, γνωστοποίησε επίσημα τη θέση του για τα ασυμβίβαστα των φαρμακοποιών ως προς τη συμμετοχή τους σε εταιρείες εκμετάλλευσης φαρμακείων. Υποστηρίζει ότι **«στην απαγορευτική διάταξη της παρ. 5 (γ') του άρθρου 2 του Π.Δ. 64/2018 εμπίπτει κάθε φυσικό πρόσωπο με τις συγκεκριμένες ιδιότητες που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο και δεν μπορεί να συμμετάσχει ως εταίρος σε εταιρεία που λειτουργεί φαρμακείο, ανεξαρτήτως του εάν είναι φαρμακοποιός ή ιδιώτης μη φαρμακοποιός.»**

Υποστηρίζει δε στη συνέχεια ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Π.Δ. 64/2018, τα **«φαρμακεία, που λειτουργούν νομίμως ως εταιρείες, πρέπει να εναρμονιστούν με τις διατάξεις του άρθρου 2 εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του διατάγματος, υποβάλλοντας στη Διεύθυνση Φαρμάκων και Φαρμακείων της κατά τόπον αρμόδιας Περιφερειακής Ενότητας καθώς και στον οικείο Φαρμακευτικό Σύλλογο ακριβές αντίγραφο του καταστατικού τους, θεωρημένο από το Γ.Ε.ΜΗ. Σε διαφορετική περίπτωση επέρχονται οι έννομες συνέπειες της παρ. 8 του άρθρου 2.»**

Σημειώνω ότι οι αναφερόμενες συνέπειες της παρ. 8 του άρθρου 2 του Π.Δ. 64/2018 είναι **η αυτεπάγγελτη ανάκληση της άδειας ίδρυσης του φαρμακείου** από την αρμόδια Περιφέρεια.

Οι συνέπειες της επίσημης αυτής ερμηνευτικής προσέγγισης του Υπουργείου Υγείας, καθ' όλα εσφαλμένης και την άποψή μου, θα είναι τραγικές.

Το ζήτημα το είχα ήδη αναδείξει στην ανάρτησή μου της 10-08-2018 στο site www.arvanitislaw.gr με τίτλο «ΔΙΚΑΙΟ ΦΑΡΜΑΚΕΙΩΝ: ΤΟ Π.Δ. 64/2018, ΤΑ ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ ΣΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ – ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΦΑΡΜΑΚΕΙΩΝ ΚΑΙ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΟΒΑΡΗΣ ΠΑΡΕΡΜΗΝΕΙΑΣ». Αφορμή ήταν το νομικό σημείωμα της Νομικής Υπηρεσίας μεγάλου Φαρμακευτικού Συλλόγου που πληροφορούσε ότι αυτή ήταν η ερμηνεία που προσέδιδε το Υπουργείο Υγείας στη συγκεκριμένη διάταξη πριν ακόμη αυτή διατυπωθεί εγγράφως.

Για λόγους συναδελφικής δεοντολογίας οφείλω να ομολογήσω ότι η σχετική πληροφορία της Νομικής Υπηρεσίας του Συλλόγου αυτού επαληθεύτηκε ως ακριβής. Στη συγκεκριμένη ανάρτησή μου, την οποία παραθέτω στη συνέχεια για διευκόλυνση ως Παράρτημα Ι, αναφέρομαι στους λόγους για τους οποίους μία τέτοια ερμηνεία είναι αντισυνταγματική και προφανώς απαράδεκτη νομικά.

Με δεδομένο ωστόσο ότι το Υπουργείο Υγείας διατύπωσε ρητά τον τρόπο που θα αντιμετωπίσει το ζήτημα, κρίνεται σκόπιμη η προσβολή της διάταξης της παρ. 5(γ') του άρθρου 2 του Π.Δ. 64/2018 με αίτηση ακύρωσης στο ΣτΕ, συνοδευόμενη από αίτηση αναστολής εκτέλεσής της.

Συζητώντας το ζήτημα με τον διαπρεπή Καθηγητή Διοικητικού Δικαίου της Νομικής Σχολής Αθηνών Πάνο Λαζαράτο, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η δικαστική προσφυγή στο ΣτΕ θα έχει ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Σημειώνω ότι η προθεσμία για την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως κατά του Π.Δ. 64/2018 εκπνέει την ερχόμενη Πέμπτη 15 Νοεμβρίου.

Αθήνα, 08-11-2018

Χρήστος Αρβανίτης

www.arvanitislaw.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΔΙΚΑΙΟ ΦΑΡΜΑΚΕΙΩΝ: ΤΟ Π.Δ. 64/2018, ΤΑ ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΑ ΣΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ – ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΦΑΡΜΑΚΕΙΩΝ ΚΑΙ Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΟΒΑΡΗΣ ΠΑΡΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Ταξινομώντας το υλικό για το νομικό σχολιασμό της πρόσφατης νομοθεσίας για τα φαρμακεία (άρθρο 64 Ν. 4509/2017, άρθρο 257 Ν. 4512/2018, Π.Δ. 64/2018 και άρθρο 5 Ν. 4558/2018), διαπίστωσα την ύπαρξη νομικού σημειώματος της Νομικής Υπηρεσίας (Ν.Υ.) μεγάλου φαρμακευτικού συλλόγου της χώρας που σχολιάζει το Π.Δ. 64/2018.

Εστιάζω την παρέμβασή μου και ζητώ την προσοχή των ενδιαφερομένων και των αρμοδίων στο σημείο του νομικού σημειώματος που αναφέρεται στα ασυμβίβαστα προσώπων (συμπεριλαμβανομένων των φαρμακοποιών) που εμπλέκονται στην ίδρυση ατομικών επιχειρήσεων φαρμακείων, αλλά και εταιρειών εκμετάλλευσης φαρμακείων.

Κατά την άποψή μου οι εκεί αναφερόμενες θέσεις είναι εσφαλμένες. Πρόκειται για συγγνωστή αστοχία, δικαιολογούμενη από την μη άρτια διατύπωση της σχετικής διάταξης. Εκτιμώ επομένως ότι το ζήτημα χρήζει δεύτερης ανάγνωσης, επαναξιολόγησης και επαναδιατύπωσης. Αν όχι, τότε πρόκειται για μια ιδιαίτερα αρνητικά αξιοπρόσεκτη άποψη, η οποία, αν υπερισχύσει και κυρίως αν μετουσιωθεί σε νομοθετική διάταξη, όπως προαναγγέλλεται στο νομικό σημείωμα, θα δημιουργήσει «ασύμμετρες» και τραγελαφικές για τον κλάδο παρενέργειες, όπως π.χ. κλείσιμο φαρμακείων, παραιτήσεις και αλλαγές στις διοικήσεις συνεταιριστικών

φαρμακαποθηκών, αλλαγές στο ιδιοκτησιακό φαρμακείων και στις ιδιωτικές φαρμακαποθήκες κ.λπ.

Για λόγους μεθοδολογίας θα παραθέσω το επίμαχο απόσπασμα του νομικού σημειώματος και στη συνέχεια τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 5 εδ. γ, i-iv του Π.Δ. 64/2018 που αφορά τα ασυμβίβαστα, ώστε στη συνέχεια να οριοθετήσω και σχολιάσω το προκύπτον ζήτημα.

A. Το επίμαχο απόσπασμα

«Στην παράγραφο 5 του άρθ. 2 προβλέπονται όλες οι κατηγορίες προσώπων που απαγορεύεται να συμμετέχουν σε εταιρείες φαρμακείων λόγω ασυμβίβαστων ιδιοτήτων. Ωστόσο, δεν υπάρχει απαγόρευση αυτών των κατηγοριών προσώπων από την ίδρυση ατομικών επιχειρήσεων φαρμακείου.

Εν ολίγοις, στο νέο ΠΔ υπάρχει παραθυράκι περί της δυνατότητας φυσικού προσώπου που έχει κάποιο από τα ασυμβίβαστα του άρθ. 2 παρ. 5 εδ. γ' περ. iii ββ) – iv (π.χ. συμμετέχει σε εταιρεία φαρμακαποθήκης, φαρμακοβιομηχανία κ.ο.κ. όντας ένας από τους 10 μεγαλύτερους μετόχους ή σε συνδεδεμένη επιχείρηση) να ιδρύσει φαρμακείο υπό τη μορφή της ατομικής επιχείρησης, εφ' όσον ο έχων το ασυμβίβαστο συμβαίνει να είναι ταυτόχρονα και φαρμακοποιός (κάτοχος άδειας ασκήσεως φαρμακευτικού επαγγέλματος). Ένεκα δηλαδή της διατύπωσης του ΠΔ στην περίπτωση της ίδρυσης ατομικής επιχείρησης από κωλυόμενο κάτοχο άδειας άσκησης φαρμακευτικού επαγγέλματος, κάμπτεται το ασυμβίβαστο. Και τούτο διότι από αβλεψία του νομοθέτη το ασυμβίβαστο αυτών των προσώπων επεκτάθηκε στο νέο ΠΔ στην ίδρυση ατομικών επιχειρήσεων. Η ίδια παράλειψη υπήρχε και στην ΚΥΑ 36277/2016.

Προς άρση αμφισβητήσεων επισημαίνεται ότι το γεγονός πως στην παρ. 5 εδ. γ' του άρθ 2 ορίζεται πανηγυρικά ότι «οι ατομικές επιχειρήσεις που λειτουργούν φαρμακείο έχουν αποκλειστικό σκοπό την εκμετάλλευση και λειτουργία φαρμακείου» δεν αρκεί για να κλείσει την τρύπα που δημιουργεί το ανωτέρω νομοθετικό κενό. Περαιτέρω το γεγονός ότι η ατομική επιχείρηση δεν θα έχει άλλο κωδικό δραστηριότητας και θα είναι, ως εκ τούτου, πράγματι αποκλειστικού σκοπού ως ατομική επιχείρηση, δεν αναιρεί και δεν παρεμποδίζει τη δυνατότητα του φυσικού αυτού προσώπου που διατηρεί ατομική επιχείρηση φαρμακείου να συμμετέχει παράλληλα ως μεγαλομέτοχος σε φαρμακαποθήκη, φαρμακοβιομηχανία, αντιπροσωπεία κ.ο.κ. (σημειωτέον ότι το προσωπικό ΑΦΜ του φυσικού προσώπου που διατηρεί ατομική επιχείρηση ως επιτηδευματίας ταυτίζεται με το επαγγελματικό του). Αυτά είναι δύο σαφώς διαφορετικά πράγματα.

ΠΡΟΣΟΧΗ: αμφότερα αυτά τα ελλείμματα έχουν εντοπιστεί από το Υπουργείο Υγείας και για την ίασή τους προωθείται νομοθετική ρύθμιση, προβλέπουσα την απαγόρευση ίδρυσης ατομικής επιχείρησης φαρμακείου από φαρμακοποιούς που εμπίπτουν στα ασυμβίβαστα του άρθ. 2 περ. 5 iv, αλλά και τη θέσπιση μεταβατικής διάταξης για τη συμμόρφωση όλων των φαρμακείων που αδειοδοτήθηκαν επ' ευκαιρία του ανωτέρω κενού δικαίου».

Β. Π.Δ. 64/2018: Άρθρο 2 παρ. 5 γ, i-iv

«γ) Οι εταιρείες και οι ατομικές επιχειρήσεις που λειτουργούν φαρμακείο έχουν αποκλειστικό σκοπό την λειτουργία και εκμετάλλευση του φαρμακείου. Απαγορεύεται απολύτως η συμμετοχή σε εταιρείες που λειτουργούν φαρμακείο, ως εταίρου:

i) φυσικού προσώπου που είναι ιατρός οποιασδήποτε ειδικότητας ή οδοντίατρος, ή

ii) νομικού προσώπου που έχει συσταθεί από ιατρούς ή οδοντιάτρους με αντικείμενο δραστηριότητας ιατρικές ή οδοντιατρικές πράξεις.

iii) φυσικού ή νομικού προσώπου που: αα) έχει ως κύρια ή παρεπόμενη δραστηριότητα την λειτουργία ιδιωτικών διαγνωστικών εργαστηρίων πάσης φύσεως, ββ) είναι Κάτοχος Άδειας Κυκλοφορίας (ΚΑΚ) φαρμάκων ή έχει ως κύρια ή παρεπόμενη δραστηριότητα την Παραγωγή ή Εισαγωγή ή Αντιπροσώπευση ή Χονδρική Πώληση και Εμπορία Φαρμάκων.

iv) φυσικού ή νομικού προσώπου που μετέχει υπό οποιαδήποτε ιδιότητα (νομίμου εκπροσώπου ή μετόχου ή εταίρου ή μετόχου τρίτου νομικού προσώπου) σε εταιρείες ιδιωτικών διαγνωστικών εργαστηρίων πάσης φύσεως, ή φαρμακευτικές εταιρείες πάσης φύσεως (ήτοι ΚΑΚ, ή Παραγωγούς ή Εισαγωγείς ή Αντιπροσώπους ή Χονδρεμπόρους Φαρμάκων) ή σε συνδεδεμένες με αυτές επιχειρήσεις εφόσον καθ' όλη τη χρονική περίοδο από την έναρξη έως την παύση της δραστηριότητας λειτουργίας και εκμετάλλευσης του φαρμακείου ως προς την φαρμακευτική εταιρεία ή την εταιρεία διαγνωστικού εργαστηρίου ή την συνδεδεμένη με αυτές επιχείρηση: αα) είναι ή υπήρξε, κύριος ή επικαρπωτής αριθμού μετοχών ή ποσοστών ή μεριδίων που το κατατάσσουν ή κατέτασαν μεταξύ των δέκα μεγαλύτερων μετόχων ή εταίρων της εταιρείας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που είτε η απόκτηση των μετοχών ή ποσοστών ή μεριδίων οφείλεται σε κληρονομική διαδοχή ή σε αγοραπωλησίες μέσω τρίτων προσώπων σε οργανωμένες χρηματοοικονομικές αγορές, είτε η κατάταξη στους δέκα μεγαλύτερους μετόχους οφείλεται σε μεταβιβάσεις μετοχών ή ποσοστών ή μεριδίων μεταξύ τρίτων προσώπων, οπότε και το κώλυμα συντρέχει όταν η κατοχή των μετοχών ή των ποσοστών ή των μεριδίων υπερβαίνει το χρονικό διάστημα των τεσσάρων μηνών από το χρόνο της μεταβολής ή ββ) κατέχει ή κατείχε, από οποιαδήποτε αιτία δικαιώματα ψήφου στη Γενική Συνέλευση, που το κατατάσσουν ή κατέτασαν ανάμεσα στους δέκα μεγαλύτερους κατόχους δικαιωμάτων ψήφου της εταιρείας, με εξαίρεση την περίπτωση που το ανωτέρω δικαίωμα ψήφου οφείλεται σε κληρονομική διαδοχή ή σε αγοραπωλησίες μέσω τρίτων προσώπων σε οργανωμένες χρηματοοικονομικές αγορές ή σε μεταβιβάσεις μεταξύ τρίτων προσώπων, οπότε και το κώλυμα συντρέχει όταν η κατοχή του ανωτέρω δικαιώματος ψήφου υπερβαίνει το χρονικό διάστημα των τεσσάρων μηνών από το χρόνο της μεταβολής ή γγ) έχει ή είχε, το δικαίωμα είτε από το νόμο είτε από το καταστατικό της εταιρείας είτε μέσω εκχώρησης σχετικού δικαιώματος άλλων μετόχων να διορίζει ή να ανακαλεί μέλη του διοικητικού συμβουλίου, ή να εκπροσωπεί την εταιρεία δδ) κατάρτισε ή είχε καταρτίσει, αμέσως ή εμμέσως, συμβάσεις και εν γένει συμφωνίες με την επιχείρηση, από τις οποίες η

τελευταία απέκτησε έσοδα ή άλλα οικονομικά οφέλη κατά την αμέσως προηγούμενη χρήση της, τα οποία αντιστοιχούν τουλάχιστον στο ένα δέκατο (1/10) των ακαθάριστων εσόδων της επιχείρησης κατά τη χρήση αυτή.»

Γ. Το σχολιαζόμενο ζήτημα

Εκτιμώ, αν σωστά αντιλαμβάνομαι τις θέσεις του νομικού σημειώματος και το εύρος των περιπτώσεων που επηρεάζονται από αυτές, ότι η αστοχία και παρανόηση συντελείται σε δύο επίπεδα:

α. Ως προς τους περιορισμούς (ασυμβίβαστα) που είναι δυνατόν να δημιουργούνται ή συντρέχουν στο πρόσωπο του **ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΥ** κατά την ίδρυση και λειτουργία ατομικής επιχείρησης φαρμακείου, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του ίδιου ή συγγενών του μέχρι β' βαθμού, αλλά επιπρόσθετα και των συγγενών των δικών του συγγενών μέχρι β' βαθμού, στις διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες που αναφέρονται στις προαναφερθείσες διατάξεις.

β. Ως προς τα πρόσωπα που δύνανται να μετέχουν σε εταιρεία εκμετάλλευσης φαρμακείου, ανάλογα με τα ασυμβίβαστα που δημιουργούν στο πρόσωπό τους οι επιστημονικές, επαγγελματικές, συγγενικές ή άλλες εταιρικές ιδιότητές τους.

αα. Ως προς το πρώτο ζήτημα

Στο σχολιαζόμενο νομικό σημείωμα προβάλλεται με λίγα λόγια η άποψη ότι λόγω «κενού νόμου» ή ως «παραθυράκι», μπορεί ένας φαρμακοποιός να ιδρύει ατομική επιχείρηση φαρμακείου παρά το ότι στο πρόσωπό του έχουν δημιουργηθεί τα ασυμβίβαστα που αναφέρονται στις περιπτώσεις του άρθρου 2 παρ. 5 γ, iii, iv, v του Π.Δ. 64/2018. Και περαιτέρω, ότι η «ανωμαλία» αυτή διαγνώσθηκε από το Υπουργείο Υγείας και επίκειται νομοθετική ρύθμιση **«προβλέπουσα την απαγόρευση ίδρυσης ατομικής επιχείρησης φαρμακείου από φαρμακοποιούς που εμπίπτουν στα ασυμβίβαστα του άρθρου 2 περ. 5 iv, αλλά και τη θέσπιση μεταβατικής διάταξης για τη συμμόρφωση όλων των φαρμακείων που αδειοδοτήθηκαν επ' ευκαιρία του ανωτέρω κενού δικαίου»**.

Αν η άποψη αυτή θεωρηθεί βάσιμη και κυρίως αν ακολουθήσει τέτοια νομοθετική παρέμβαση, η εφαρμογή της στην πράξη θα έχει τις ενδεικτικά παρακάτω αναφερόμενες παρενέργειες:

1. Φαρμακοποιός δεν θα μπορεί να ιδρύει και λειτουργεί ατομική επιχείρηση φαρμακείου, αν ο ίδιος περιλαμβάνεται στους 10 μεγαλύτερους μετόχους των εταιρειών που αναφέρονται στις περιπτώσεις του άρθρου 2 παρ. 5 γ, iii-iv.
2. Αν ο ίδιος μετέχει στη διοίκηση μιας εκ των παραπάνω εταιρειών, ασκώντας έτσι κύρια ή παρεπόμενη επαγγελματική δραστηριότητα.
3. Αν συγγενείς του εξ αίματος ή αγχιστείας μέχρι β' βαθμού μετέχουν στις προαναφερόμενες επιχειρήσεις ή διοικούν τις επιχειρήσεις αυτές.

Προς διευκόλυνση κατανόησης του ζητήματος, παραθέτω και τις συγγενικές σχέσεις.

Συγγενείς α' βαθμού: (κατιόντες – ανιόντες) γονείς, παιδιά
(εξ αγχιστείας) ο σύζυγος, η σύζυγος, πεθερός, πεθερά

Συγγενείς β' βαθμού: (κατιόντες – ανιόντες) παππούδες, γιαγιάδες, εγγόνια
(εξ αγχιστείας) γαμπρός, νύφη, κουνιάδος, κουνιάδα
(γυναικάδελφοι)
(εκ πλαγίου αδέρφια)

Έτσι, ενδεικτικά αναφέρω το εξής παράδειγμα:

Φαρμακοποιός δεν θα μπορεί να ιδρύσει ατομική επιχείρηση φαρμακείου αν οι γονείς του, τα παιδιά του, ο/η σύζυγός του, πεθερός, πεθερά, εγγόνι, γαμπρός, νύφη, κουνιάδος ή η κουνιάδα του, μετέχουν στις προαναφερθείσες εταιρείες με αυξημένα εταιρικά ποσοστά (άνω του 10%) ή διοικούν τέτοιες επιχειρήσεις.

4. Φαρμακοποιός δεν θα μπορεί να ιδρύσει φαρμακείο, αν οι άνω συγγενείς του μέχρι β' βαθμού είναι επίσης φαρμακοποιοί και μέλη προμηθευτικού συνεταιρισμού και έχουν εκλεγεί στη διοίκηση αυτών, ασκώντας έτσι **παρεπόμενη δραστηριότητα**, αν λογισθεί ως κύρια δραστηριότητα η λειτουργία του φαρμακείου.

Στην περίπτωση αυτή και προκειμένου ο φαρμακοποιός να ιδρύσει ατομική επιχείρηση φαρμακείου, θα πρέπει οι συγγενείς του να παραιτηθούν από τη διοίκηση των προμηθευτικών συνεταιρισμών.

5. Εντός προθεσμίας 6 μηνών, όσα ατομικά φαρμακεία ιδρύθηκαν παρά τα παραπάνω «ασυμβίβαστα» στο πρόσωπο των φαρμακοποιών, θα πρέπει ή να κλείσουν ή ο φαρμακοποιός και οι συγγενείς του πρέπει με ενέργειές τους (πωλήσεις εταιρικών ποσοστών – παραιτήσεις από θέσεις διοίκησης) να απαλλαγούν από τα ασυμβίβαστα.

ββ. Ως προς το δεύτερο ζήτημα

Από τη διατύπωση του νομικού σημειώματος αντιλαμβάνομαι ότι η απλή συμμετοχή του φαρμακοποιού Α σε εταιρεία εκμετάλλευσης φαρμακείου που λειτουργεί με την άδεια του φαρμακοποιού Β είναι απαγορευμένη, αν ο φαρμακοποιός Α ή οι συγγενείς του εξ αίματος ή αγχιστείας μέχρι β' βαθμού, μετέχουν στο εταιρικό κεφάλαιο ή στη διοίκηση των προαναφερόμενων εταιρειών, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιριστικών φαρμακαποθηκών.

Παράδειγμα: φαρμακοποιός που είναι πρόεδρος συνεταιριστικής φαρμακαποθήκης δεν θα μπορεί να είναι εταίρος σε εταιρεία εκμετάλλευσης φαρμακείου που λειτουργεί με την άδεια της φαρμακοποιού γυναίκας του ή του παιδιού του. Αν δε συμβαίνει τέτοια περίπτωση, δηλαδή καταλήφθηκε η περίπτωση του από το Π.Δ. 64/2018, θα πρέπει, είτε να παραιτηθεί από τη διοίκηση του συνεταιρισμού, είτε να μεταβιβάσει τα εταιρικά ποσοστά που έχει στην επιχείρηση του φαρμακείου.

Η ορθή ερμηνεία του Π.Δ. 64/2018

Αποκρούω τις παραπάνω σχολιασθείσες θέσεις, αλλά και την ερμηνεία των διατάξεων με ένα τέτοιο περιεχόμενο ως νομικά αβάσιμες και συνταγματικά αστήρικτες.

Ο ΚΑΝΟΝΑΣ: ΚΑΝΕΝΑ ΑΣΥΜΒΙΒΑΣΤΟ ΚΑΙ ΓΙΑ ΟΠΟΙΟΔΗΠΟΤΕ ΛΟΓΟ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ Ή ΝΑ ΣΥΝΤΡΕΞΕΙ ΣΤΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ Ή ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΣΕ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΦΑΡΜΑΚΕΙΟΥ, ΟΠΟΙΕΣΔΗΠΟΤΕ ΚΑΙ ΑΝ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΑΥΤΟΥ Ή ΤΩΝ ΣΥΓΓΕΝΩΝ ΤΟΥ ΕΞ ΑΙΜΑΤΟΣ Ή ΑΓΧΙΣΤΕΙΑΣ ΜΕΧΡΙ Β' ΒΑΘΜΟΥ.

Τα «ασυμβίβαστα» θεσπίσθηκαν αποκλειστικά και μόνο για να αποτρέψουν την άλωση των φαρμακείων από επιχειρηματικά συμφέροντα των επαγγελματιών του χώρου που δεν ανήκουν σε φαρμακοποιούς ούτε διοικούνται από αυτούς και όχι για τη δημιουργία προσκομμάτων στους ίδιους τους φαρμακοποιούς για την άσκηση του επαγγέλματός τους ή την δραστηριοποίησή τους στους συναφείς χώρους.

Θυμίζω: ο κλάδος των φαρμακοποιών δεν επικαλέσθηκε, για να αποτρέψει το ενδεχόμενο αυτό και τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου που έκρινε ότι μόνον ο φαρμακοποιός συνδυάζει το επιστημονικό και ηθικό εχέγγυο για την ορθή λειτουργία του φαρμακείου;

Μπορεί να θεωρηθεί βάσιμος ο ισχυρισμός ότι ένας φαρμακοποιός, που διευθύνει αποκλειστικά και μόνο το φαρμακείο του, το λειτουργεί σύμφωνα με τους κανόνες και την ηθική της φαρμακευτικής επιστήμης, ενώ, αν ο ίδιος είναι ταυτόχρονα και μέτοχος ενός συνεταιρισμού ή φαρμακαποθήκης ή άλλης εταιρείας με παρεμφερείς δραστηριότητες, δεν θα ασκεί σωστά το λειτούργημα λόγω αυτής της πρόσθετης ιδιότητας;

Εκτιμώ ότι ένας τέτοιος ισχυρισμός θα ήταν εξωφρενικά παράλογος.

Αλλά και η γραμματική διατύπωση της σχετικής διάταξης του Π.Δ. 64/2018 (άρθρο 2 παρ. 5 γ) δεν αφήνει περιθώρια διαφορετικής από την ερμηνεία που προτείνω.

Το άρθρο 2 παρ. 5 γ (δεύτερο εδάφιο) ορίζει ότι **«Απαγορεύεται απολύτως η συμμετοχή σε εταιρείες που λειτουργούν φαρμακείο ως εταιρού...»** και ακολουθεί η υπό στοιχεία i-v παράθεση των προσώπων που έχουν τις εκεί οριζόμενες ασυμβίβαστες ιδιότητες.

Πρώτη παρατήρηση: Η άνω διάταξη δεν αναφέρεται καν στη δυνατότητα ίδρυσης ατομικής επιχείρησης φαρμακείου από φαρμακοποιό, ούτε ορίζει οποιαδήποτε ασυμβίβαστα που δημιουργούνται στο πρόσωπό του από τυχόν άλλες ιδιότητές του που συνηγορούν απαγορευτικά στην από αυτόν ίδρυση φαρμακείου.

Κανένα «κενό νόμου» ή «παραθυράκι» ή «τρύπα» συντρέχει εν προκειμένω.

Ο νομοθέτης το θεωρεί αυτονόητο και δεν θέτει οποιοδήποτε περιορισμό στην ίδρυση ατομικού φαρμακείου από φαρμακοποιό, οποιεσδήποτε και αν είναι άλλες τυχόν επιχειρηματικές δραστηριότητες του ιδίου ή συγγενών του μέχρι β' βαθμού, καθώς αποκλειστικά και μόνο η ιδιότητα του φαρμακοποιού καλύπτει, υπό οποιαδήποτε εκδοχή, τις επιταγές του δημοσίου συμφέροντος για την ορθή και σύννομη λειτουργία του φαρμακείου.

Δεύτερη παρατήρηση: Στη διάταξη ορίζονται τα πρόσωπα και οι ασυμβίβαστες ιδιότητες ακριβώς εκείνων και μόνον εκείνων που δύνανται να συμμετέχουν σε εταιρεία εκμετάλλευσης φαρμακείου που λειτουργεί επ' ονόματι αδειούχου φαρμακοποιού. Πρόκειται δηλαδή για την περίπτωση που ο φαρμακοποιός ιδρύει εταιρεία για την εκμετάλλευση του νεοϊδρυόμενου ή του υφιστάμενου φαρμακείου του και προσλαμβάνει ως εταίρο ένα πρόσωπο, φαρμακοποιό ή συγγενή του ή οποιονδήποτε άλλο φίλο ή τρίτο επιχειρηματία.

Έτσι:

α. Εάν ο προσλαμβανόμενος συνεταιίρος είναι παντελώς ξένος με τις επιχειρήσεις που αναφέρονται στην σχολιαζόμενη διάταξη, δεν έχει ασυμβίβαστο και ως εκ τούτου η πρόσληψή του είναι επιτρεπτή και σύννομη.

β. Εάν ο προσλαμβανόμενος είναι επίσης φαρμακοποιός και εισέρχεται ως απλός συνεταιίρος στην επιχείρηση του φαρμακείου, ανεξάρτητα από τις λοιπές επιχειρηματικές δραστηριότητές του, είναι επιτρεπτή και σύννομη η πρόσληψή του, καθόσον και μόνον η ιδιότητά του ως φαρμακοποιού, αποκλείει τη λειτουργία του φαρμακείου με αντιδεοντολογικό τρόπο, όπως θα μπορούσε να συμβεί στην περίπτωση ενός άσχετου με τη φαρμακευτική συνεταιίρου.

γ. Οποιοσδήποτε τρίτος ΜΗ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΣ και οι συγγενείς του μέχρι β' βαθμού που έχουν τις ιδιότητες και επιχειρηματικές δραστηριότητες που αναφέρονται στο άρθρο 2 παρ. 5 γ του Π.Δ. 64/2018, βαρύνονται με ασυμβίβαστο και δεν δύνανται να μετέχουν σε εταιρεία εκμετάλλευσης φαρμακείου.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ:

1. Φαρμακοποιός δύνανται, χωρίς περιορισμό και δίχως να βαρύνεται με ασυμβίβαστα, να ιδρύει ατομική επιχείρηση φαρμακείου ή να μετέχει σε εταιρεία εκμετάλλευσης φαρμακείου, ανεξάρτητα από το εάν ο ίδιος ή οι συγγενείς του μέχρι β' βαθμού μετέχουν σε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον φαρμακευτικό χώρο ή διοικούν τέτοιες επιχειρήσεις (διαγνωστικά κέντρα, παραγωγή, εισαγωγή αντιπροσώπευση, χονδρική πώληση φαρμάκων).

2. Τα ασυμβίβαστα δημιουργούνται και συντρέχουν μόνο στο πρόσωπο

τρίτων, ΜΗ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΩΝ, που έχουν τις δραστηριότητες και ιδιότητες που αναφέρονται στη διάταξη, προκειμένου να μετάσχουν σε εταιρεία εκμετάλλευσης φαρμακείου που λειτουργεί επ' ονόματι του αδειούχου φαρμακοποιού. Αν συντρέχουν τέτοια ασυμβίβαστα, η συμμετοχή τους στο εταιρικό φαρμακείο δεν είναι επιτρεπτή.

3. **ΠΡΟΤΑΣΗ:** Προς αποφυγή δυσάρεστων εκπλήξεων προτείνεται η έκδοση διευκρινιστικής εγκυκλίου από το Υπουργείο Υγείας που θα ενημερώνει ότι τα αναφερόμενα στο Π.Δ. 64/2018 ασυμβίβαστα δεν αφορούν τους φαρμακοποιούς που κατέχουν άδεια εξασκήσεως του επαγγέλματος του φαρμακοποιού στην Ελλάδα.

Αθήνα, 08-11-2018

Χρήστος Αρβανίτης,

www.arvanitislaw.gr